

[Valdemar Sørensen.]

Kommunen kan yde den særlige Hjælp til ubemidlede Familiers Indflytning i de paagældende Foreningslejligheder, men jeg gaar ud fra, at det sker mod tilsvarende Behøftelser af Ejendommen.

Der er ogsaa om Bestemmelserne vedrørende Lejenedsættelsen for børnerige Familier gjort nogle Bemærkninger, først af det ærede Medlem Hr. S. Munk om Begrænsningen af Byggeriet til de enkelte Kommuner; ogsaa det ærede Medlem Hr. Kristen Amby talte herom, og jeg erindrer, at i Befolkingskommissionens Betænkning er Muligheden for at opnaa Laan og Skattelempe for Lejligheder for børnerige Familier ikke bundet til, at de vedkommende Ejendomme netop opføres i den Kommune, der garanterer for Laanet, medens det foreliggende Forslag maa forstaas saaledes, at Byggeriet faktisk er begrænset til at skulle foregaa i den Kommune, som er med til at yde Garanti for Laanet, og af hvis Ejendomsskattebeløb Ydelsen til de fattige Familiers Husleje tages.

Jeg forstaar meget vel alle de Vanskeligheder, der knytter sig til en Ordning, der gaar ud paa noget andet, men jeg vil ligesom det ærede Medlem Hr. Kristen Amby gøre opmærksom paa, at hvis man, navnlig for Parcelbyggeriets Vedkommende, skal ud, hvor en Befolkingsklasse af denne Art kan tænkes at faa Boliger til en overkommelig Husleje, da vil man i ikke saa faa Tilfælde blive nødt til at overskride Kommunernes Grænser. Og jeg kunde ogsaa tage et andet Eksempel, et Eksempel her inde fra Københavns Midte, hvor Københavns Kommune paa alle Sider omkredser en Kommune som Frederiksberg, om hvis Boligpolitik vi ved, at den af det konservative Flertal, der regerer derude, føres i direkte Modsætning til de Udtalelser, det ærede Medlem Hr. Kristen Amby her fremkom med.

Der er sandelig ikke Tale om, at de Folk, der regerer paa Frederiksberg, betragter Boligpolitikken som et Samfundsspørgsmaal, som man fra konservativ Side omfatter med samme Begejstring som det ærede Medlem Hr. Kristen Amby. Nej, paa Frederiksberg vil man ikke bygge Lejligheder for den almindelige Befolkning til den Pris, der her er Tale om, og det er min Overbevisning, at en Lovgivning som denne er ganske uden Interesse for dem, der bor paa Frederiksberg af Befolkingslag med den økonomiske Standard, der her er Tale om. Der vil ikke blive bygget Lejligheder til børnerige Familier paa Frederiksberg til

de Priser, man nævner her, medmindre der i Loven skabes Kauteler for, at det sker. Det er bl. a. derfor jeg henviser til, at dette Spørgsmaal, forekommer det mig, fortjener en Overvejelse endnu en Gang, efter at Forslaget har forladt Befolkingskommissionens Betænkning og er blevet ændret i den højtærede Indenrigsministers Forslag.

Naar jeg lægger saa megen Vægt paa ikke at indskrænke Kredsen af de Organisationer, som kan gøre en Indsats i det sociale Byggeri, skyldes det dog ikke alene Hensynet til Saneringen af børnerige Familiers Boligforhold, men jeg tænker herved nok saa meget paa den Forøgelse af Boligtallet i Almindelighed, som ved Siden af det beskæftigelsesmæssige Moment vel maa være det andet Hovedformaal for en Lovgivning som denne. Jeg ser ikke rettere, end at Boligforholdenes Udvikling i høj Grad opfordrer til at tage denne Side af Sagen i Betragtning. Jeg har allerede sagt, at om Tilstanden i Landets andre Byer kan jeg ikke have nogen personlig paalidelig Mening; formodentlig vil den ved en Underøgelse vise sig at variere meget fra Sted til andet; men jeg ved i hvert Fald, at for Hovedstadens Vedkommende vil der opstaa alvorlige Boligvanskeligheder, saafremt det ikke lykkes at standse Nedgangen i Byggeriets Produktivitet og snarest muligt vende Kurven den anden Vej.

En blot nogenlunde sikker Beregning af, hvor stor Produktionen maa være for at svare til Forbruget, er jeg naturligvis ikke i Stand til at foretage, men nogle Tal fra Byggestatistikken og Befolkingsstatistikken giver maaske alligevel Grundlag for en skønsmæssig Opgørelse. I Københavns Kommune er der i de 3 Aar fra November 1934 til November 1937 bygget godt 23 000 nye Lejligheder, hvad der for en umiddelbar Betragtning synes et meget betydeligt Antal i Forhold til det tænkelige Behov, men samtidig er Boligforbruget vokset ved Indgaaelse af næsten 24 000 nye Ægteskaber, og det kan allerede heraf skønnes, at Produktionen ingenlunde har overskredet Forbrugets Krav. For ganske vist er i samme Tidsrum lidt over 23 000 af Københavns Indbyggere afgaaet ved Døden, men for saa vidt det her drejer sig om Dødsfald i Ægteskaber, medfører den ene Ægtefælles Død kun i de færreste Tilfælde, at en Lejlighed gaar ud af det hidtidige Behov, og hvad angaar den Formindskelse af Forbruget, som i Treåret har fundet Sted ved Dødsfald blandt Enkeltpersoner med selvstændig Lejlighed, kan den antagelig betragtes som tilnærmelsesvis udlignet ved det Mer-